

UCHWAŁA Nr / /16

Rady Powiatu Tczewskiego

z dnia..... 2016r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego na lata 2017 - 2020

Na podstawie art. 12 pkt 8a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, poz. 1579) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) **Rada Powiatu Tczewskiego**

uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego na lata 2017 – 2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi PCPR w Tczewie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Powiatowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie powiatu tczewskiego na lata 2017 – 2020 jest dokumentem wymaganym przez art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która nakłada na samorządy obowiązek opracowania i realizacji w/w programu.

Program jest spójny z założeniami programu krajowego, a także wpisuje się w działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tczewskim na lata 2013 – 2017.

Uchwalenie powyższego dokumentu stanowi również podstawę do aplikowania o fundusze rządowe przeznaczone na ich realizację.

Mając na uwadze powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

**POWIATOWY PROGRAM
ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
NA TERENIE POWIATU TCZEWSKIEGO
NA LATA 2017 - 2020**

Spis treści

strona

1. Wprowadzenie	3
2. Podstawy prawne	3
3. Cele programu	4
4. Założenia programowe i istota programu	4
5. Adresaci, nabór	6
6. Reguły uczestnictwa w programie, w tym sankcje za naruszenie warunków kontraktu	7
7. Zagrożenia realizacji programu	7
8. Realizator programu	8
9. Źródła finansowania	8
10. Sprawozdawczość	9

1. Wprowadzenie

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, by było skuteczne, jest związane z koniecznością stosowania oddziaływań systemowych, zarówno w obszarze profilaktyki, wspierania i ochrony osób doznających przemocy, jak i oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc.

Głównym celem oddziaływań wobec osób dopuszczających się przemocy wobec najbliższych jest powstrzymanie ich od stosowania niedopuszczalnych zachowań i zakończenie cyklu przemocy.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Powinny one być ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw, a w związku z tym zmniejszenie ryzyka dalszego stosowania przemocy oraz naukę rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez użycia agresji. W trakcie programu osoba stosująca przemoc ma możliwość zmierzenia się ze swoim problemem, przepracowania go i zrozumienia, że relacje w rodzinie mogą być oparte na szacunku do osoby bliskiej.

2. Podstawy prawne

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259),
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2013 - 2020
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Tczewskim na lata 2014- 2020 wraz z Powiatowym Program działań profilaktycznych mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych postaw wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie tczewskim na lata 2013 – 2017.

3. Cele programu

Celem głównym programu jest redukcja zachowań agresywnych wobec najbliższych.

Cele szczegółowe to:

- uświadomienie sobie przez uczestników własnych zachowań przemocowych i poczucia odpowiedzialności za nie,
- rozpoznawanie przez uczestników sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowanie przemocowe,
- zmiana zachowań i postaw uczestników poprzez nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinach bez użycia przemocy,
- wykształcenie u uczestników umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć i zaspakajania własnych potrzeb,
- naukę pozytywnych postaw rodzicielskich oraz partnerskiego układania relacji z bliskimi,
- uzyskanie przez uczestników informacji na temat możliwości uzyskania pomocy i sposobów jej poszukiwania.

4. Założenia programowe i istota programu

Prowadzący oddziaływania winni spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259).

Założenia programowe są oparte na aktualnym stanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, z której wynika między innymi, iż przemoc wobec najbliższych:

- ma uwarunkowania kulturowe, jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie;
- jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy i dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej;
- jest wyborem, za który osoba ją stosująca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Ważnym jest także, aby pamiętać, że można przestać stosować przemoc poprzez nauczenie się zachowań bezpiecznych dla innych i społecznie akceptowanych.

W związku z powyższym, realizacja programu ma przyczynić się do:

- 1) niwelowania zachowań agresywnych u osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu uświadomienie im czym jest przemoc,
- 2) opracowania „planu bezpieczeństwa”, zapobiegającego użyciu siły i przemocy pozwalającego

na rozwiązywanie konfliktów w rodzinie bez użycia agresji,

- 3) nabycia umiejętności zastępowania przemocy pożądanymi zachowaniami alternatywnymi,
- 4) konstruktywnego wyrażania uczuć i uczenia się korzystania z pomocy innych.

Praca na gruncie terapii poznawczo – behawioralnej ma wpłynąć nie tylko na korektę zachowań, ale także na sposób myślenia osób stosujących przemoc.

Realizacja programu odbywa się w kilku etapach:

Etap pierwszy: rozmowy diagnostyczne z uczestnikami.

Na tym etapie **dokonywana jest diagnoza wstępna**, oparta na rozmowie z uczestnikiem. Ma ona na celu określenie zarówno świadomości zainteresowanego, jak i jego motywacji do zmiany.

Diagnoza powinna zawierać:

- okoliczności skierowania, czy też zgłoszenia się do programu,
- określenie, czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- najgroźniejsze oraz typowe formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej.

Etap drugi: edukacyjne spotkania tematyczne i spotkania warsztatowe mające na celu zmianę postaw i zachowań uczestników.

Treści edukacyjne powinny uwzględniać cele programu oraz specyfikę uczestników. W trakcie spotkań poruszone zostaną kwestie dotyczące między innymi:

- mitów stereotypów przemocy domowej,
- definicji przemocy, jej rodzajów, form i dynamiki,
- relacji międzyludzkich komunikacji interpersonalnej,
- samokontroli,
- promowania pozytywnych standardów i wartości,
- zaburzeń życia rodzinnego,
- wpływu zachowań przemocowych na rozwój dziecka.

Spotkania warsztatowe stworzą uczestnikom warunki do badania osobistego systemu przekonań, postaw i emocji, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy oraz promowanie wartości i postaw alternatywnych. Pozwolą także na ćwiczenie nowych, konstruktywnych form myślenia i zachowania.

Planuje się realizację programu w ciągu całego roku, przy czym w formie grupy korekcyjno - edukacyjnej o charakterze zamkniętym trwającej od czterech do sześciu miesięcy, w łącznym wymiarze od 60 do 120 godzin, z zachowaniem cykliczności co najmniej jednego spotkania w tygodniu. W razie znacznego zapotrzebowania zakłada się zorganizowanie w danym roku dwóch

cykli grupowych. Analiza dotycząca grupy docelowej (czy dla osób dorosłych stosujących przemoc, czy dla rodziców, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich, a ich dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej) zostanie dokonana na etapie naboru. W przypadku braku możliwości sformułowania grupy dopuszcza się realizację założeń programowych w trakcie spotkań indywidualnych.

Dodatkowo w trakcie indywidualnych spotkań z uczestnikami możliwe jest **dokonanie pogłębionej diagnozy**, w formie pisemnych wniosków sporządzanej przez prowadzących na podstawie:

- wywiadu pogłębionego (kwestionariusz własny) w oparciu o rozmowę z klientem,
- analizy psychologicznej z wykorzystaniem posiadanych narzędzi,
- analizy dokumentacji zastanej (dokumenty sądowe, kuratorskie, prokuratorskie),
- rozmowy z rodziną.

Uczestnicy poprzez udział we warsztatach mają możliwość przećwiczenia, a także wzmocnienia pożądanых zachowań.

Etap trzeci: grupowe podsumowanie realizacji programu.

Wspólne omówienie przebiegu spotkań i uzyskanych rezultatów

Etap czwarty: monitoring i ewaluacja.

Poprzez kontakt ze służbą kuratorską, sądem, a także rodziną uczestników programu możliwe jest monitorowanie uzyskiwanych efektów i w razie konieczności dokonanie niezbędnej ewaluacji. Prowadzone statystyki półroczne pozwalają na określenie zapotrzebowania dotyczącego realizacji programu.

5. Adresaci, nabór

Adresatami programu są osoby stosujące przemoc wobec osób najbliższych, także w formie zaniedbania i niewłaściwego wypełniania funkcji rodzicielskich. Osoby zainteresowane mogą zgłaszać się osobiście do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie - Wydziału Interwencji Kryzysowej oraz dzwoniąc na dyżurny nr telefonu.

Uczestnikami programu mogą być:

- osoby zgłaszające się samodzielnie,
- osoby zobowiązane przez inne instytucje (sądy, zespoły interdyscyplinarne, policję),
- osoby uzależnione od alkoholu i środków psychoaktywnych, które odbyły terapię lub w trakcie terapii,
- osoby karane z art. 207 kk (§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12),

- rodzice, którzy mają ograniczoną władzę rodzicielską lub są jej pozbawieni w wyniku zaniedbań i niewypełniania funkcji rodzicielskich, a ich dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Programu nie mogą realizować:

- osoby chore psychicznie, upośledzone i z poważnymi zaburzeniami osobowości,
- nałogowi hazardziści,
- osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii,
- osoby, które nie są sprawcami przemocy domowej.

Kwalifikacji dokonują osoby prowadzące program w oparciu o diagnozę wstępną, dokonywaną w trakcie **etapu pierwszego**, czyli rozmów diagnostycznych z uczestnikami.

6. Reguły uczestnictwa w programie, w tym sankcje za naruszenie warunków kontraktu

Reguły uczestnictwa

Przed przystąpieniem do programu **uczestnicy podpisują kontrakt** określający zasady uczestnictwa w programie, w tym:

- wymogi dotyczące systematycznej obecności na spotkaniach,
- obowiązek zachowania bezpiecznego i zgodnego z normami współżycia społecznego w trakcie zajęć,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw,
- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zgodę uczestnika na udzielanie informacji innym instytucjom o postępach wynikających z udziału w programie, przerwaniu programu lub kontynuowaniu przemocy,
- zgodę uczestnika na monitorowanie jego zachowań w trakcie i po zakończeniu programu poprzez kontaktowanie się realizatorów z instytucjami posiadającymi, z racji pełnionych funkcji, wiedzę na temat funkcjonowania uczestnika w środowisku,
- sankcje za naruszenie warunków kontraktu.

Rezygnacja z realizacji programu może nastąpić w trakcie spotkań diagnostycznych.

Warunkiem uznania, iż osoba ukończyła program jest jej uczestnictwo w co najmniej 80 % spotkań.

Sankcje

Naruszenie zapisów kontraktu może skutkować:

- ostrzeżeniem ustnym (nagana),
- dodatkową pracą mającą na celu wzmocnienie oraz uświadomienie zachowań,
- zawiadomieniem instytucji kierującej do programu.

Swoje uczestnictwo w spotkaniu uczestnik potwierdza podpisem na liście obecności. **Dwie nieusprawiedliwione nieobecności skutkują wykluczeniem z programu.**

Dopuszcza się nadrobienie zaległości powstałych na skutek nieobecności usprawiedliwionych w formie dodatkowych konsultacji indywidualnych.

7. Zagrożenia realizacji programu

1. Negatywne wzorce zachowań społecznych.
2. Alkoholizm.
3. Brak wiary w skuteczność nowych rozwiązań.
4. Brak środków na realizację programu.
5. Niechęć instytucji do kierowania osób stosujących przemoc do uczestniczenia w programie.
6. Niechęć osób stosujących przemoc do regularnego uczestniczenia w zajęciach oraz do podejmowania działań na rzecz zmiany.

8. Realizator programu

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne mogą być prowadzone przez osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia, spełniające wymogi formalne określone w w/w przepisach prawnych, wyłonione w drodze zapytania ofertowego.

9. Źródła finansowania

Realizacja Programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zadaniem w zakresie administracji rządowej realizowanym przez powiat. W związku z powyższym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych na ten cel samorządowi powiatowemu z budżetu państwa.

10. Sprawozdawczość

Sprawozdania z realizacji Programu składane będą raz w roku do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku w oparciu o określony przez Urząd wzór.

Kierunki działań	Wskaźniki
Zapewnianie specjalistycznej pomocy w formie wsparcia	liczba osób

indywidualnego osobom stosującym przemoc wobec najbliższych	liczba udzielonych porad
Realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba osób uczestniczących w spotkaniach liczba osób, które ukończyły program liczba godzin spotkań indywidualnych liczba godzin spotkań grupowych liczba osób objętych monitoringiem, które zaprzestały/ograniczyły stosowanie przemocy